

Αρείου Πάγου 1005/2010 (Ζ, ΠΟΙΝΙΚΕΣ)

Πηγή:

http://www.areiospagos.gr/nomologia/apofaseis_DISPLAY.asp?cd=ETKVYJDG64A54L2FSEJJZD9RK78RY0&apof=1005_2010

Θέμα

Αιτιολογίας επάρκεια, Ανθρωποκτονία από αμέλεια.

Περίληψη:

Καταδικαστική απόφαση για ανθρωποκτονία από αμέλεια, που τελέσθηκε με παράλειψη. Στοιχεία εγκλήματος. Ιδιαίτερη νομική υποχρέωση των αναιρεσιόντων - κατηγορουμένων εργοταξιάρχη και υπευθύνου εργοδηγού. Αναφορά του επιτακτικού κανόνα από τον οποίο πηγάζει αυτή (υπουργικής αποφάσεως, η οποία δεν ήταν αναγκαίο να μνημονεύεται στο κλητήριο θέσπισμα). Αιτιώδης συνάφεια μεταξύ παραλείψεων και αποτελέσματος, ανεξαρτήτως της αμελούς συμπεριφοράς και του θύματος. Αιτιολογία επιμετρήσεως ποινής με την παραδοχή ότι, για την εκτίμηση της βαρύτητας του εγκλήματος, το δικαστήριο απέβλεψε, μεταξύ άλλων, και στο βαθμό αμελείας των υπαιτίων, χωρίς να είναι αναγκαίο να αναφέρεται ρητά ότι συνέτρεχε και συνυπαιτιότητα του θύματος. Απόρριψη λόγων αιτήσεων αναιρέσεως για έλλειψη ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας και νόμιμης βάσης.

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές: Θεοδώρα Γκοϊνή, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Κωνσταντίνο Φράγκο, Ιωάννη Παπαδόπουλο, Ιωάννη Γιαννακόπουλο-Εισηγητή και Ανδρέα Ξένο, Αρεοπαγίτες.

Συνήλθε σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 17 Μαρτίου 2010, με την παρουσία του Αντεισαγγελέα του Αρείου Πάγου Αθανασίου Κατσιρώδη (γιατί κωλύεται ο Εισαγγελέας) και του Γραμματέως Χρήστου Πήτα, για να δικάσει την αίτηση

των αναιρεσιόντων - κατηγορουμένων: 1)Χ1, κατοίκου ... και 2)Χ2, κατοίκου ..., που εκπροσωπήθηκαν από την πληρεξούσια δικηγόρο τους Ιωάννα Ράππη, περί αναιρέσεως της 2283/2009 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης.

Με πολιτικώς ενάγοντες τους: 1)Ψ1, κάτοικο ..., 2)Ψ2, κάτοικο ..., που εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Χριστόδουλο Τσακιρέλλη. Το

Τριμελές Εφετείο Θεσσαλονίκης, με την ως άνω απόφασή του διέταξε όσα λεπτομερώς αναφέρονται σ' αυτή και οι αναιρεσείοντες - κατηγορούμενοι ζητούν την αναίρεση αυτής, για τους λόγους που αναφέρονται στις από 20 Νοεμβρίου 2009 δύο χωριστές αιτήσεις τους αναιρέσεως, οι οποίες καταχωρίστηκαν στο οικείο πινάκιο με τον αριθμό 1728/2009.

Αφού άκουσε Τους πληρεξούσιους δικηγόρους των διαδίκων, που ζήτησαν όσα αναφέρονται στα σχετικά πρακτικά, καθώς και τον Αντεισαγγελέα, που πρότεινε να απορριφθούν οι προκείμενες αιτήσεις αναιρέσεως.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Οι κρινόμενες από 20.11.2009 και με αριθ. πρωτ. 9080 και 9079/2009 αιτήσεις των Χ1 και Χ2, για αναίρεση της υπ` αριθ. 2283/2009 καταδικαστικής αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης, έχουν ασκηθεί νομοτύπως και εμπροθέσμως και πρέπει να συνεκδικασθούν, ως συναφείς.

Κατά τη διάταξη του άρθρου 302 παρ. 1 του ΠΚ, "όποιος επιφέρει από αμέλεια το θάνατο άλλου τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον τριών μηνών". Κατά δε τη διάταξη του άρθρου 28 του ΠΚ, "από αμέλεια πράττει όποιος από έλλειψη της προσοχής την οποία όφειλε κατά τις περιστάσεις και μπορούσε να καταβάλει είτε δεν προέβλεψε το αξιόποιο αποτέλεσμα που προκάλεσε η πράξη του, είτε το προέβλεψε ως δυνατό, πίστεψε όμως ότι δεν θα επερχόταν". Από το συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει ότι για τη στοιχειοθέτηση του εγκλήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια απαιτείται η διαπίστωση αφενός ότι ο δράστης δεν κατέβαλε κατ' αντικειμενική κρίση την προσοχή που κάθε μετρίως συνετός και ευσυνείδητος άνθρωπος όφειλε υπό τις ίδιες περιστάσεις να καταβάλει με βάση τους νομικούς κανόνες, τις συνήθειες που επικρατούν στις συναλλαγές και κατά τη συνηθισμένη πορεία των πραγμάτων, την πείρα και τη λογική και αφετέρου ότι αυτός μπορούσε με βάση τις προσωπικές ιδιότητες, γνώσεις και ικανότητές του να προβλέψει και να αποφύγει το αξιόποιο αποτέλεσμα του τελεσθέντος εγκλήματος. Ακόμη απαιτείται αντικειμενικώς αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ της πράξης ή παράλειψης του δράστη και του αποτελέσματος που επήλθε ως επακόλουθο της αμέλειας του. Κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης του άρθρου 28 του ΠΚ, η αμέλεια διακρίνεται σε άνευ συνειδήσεως αμέλεια, κατά την οποία ο δράστης από έλλειψη της προσήκουσας προσοχής δεν προβλέπει το αξιόποιο αποτέλεσμα που προκάλεσε η πράξη του και

σε ευσυνειδητη αμέλεια, κατά την οποία προβλέπει ότι από τη συμπεριφορά του μπορεί να επέλθει το αξιόποιο αποτέλεσμα, πιστεύει όμως ότι θα το αποφύγει. Περαιτέρω, η παράλειψη ως έννοια ενυπάρχει σε κάθε είδους αμέλειας, εφόσον το ένα είδος της ευθύνης συνίσταται στη μη καταβολή της προσοχής, δηλαδή σε μία παράλειψη. Όταν, όμως, η αμέλεια δεν συνίσταται σε ορισμένη παράλειψη, αλλά σε σύνολο συμπεριφοράς που προηγήθηκε του αποτελέσματος, τότε, για τη θεμελίωση της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, ως εγκλήματος που τελείται με παράλειψη, απαιτείται και η συνδρομή των όρων του άρθρου 15 του ΠΚ, κατά το οποίο, όπου κατά το νόμο, για την ύπαρξη αξιόποινης πράξης, απαιτείται να έχει επέλθει ορισμένο αποτέλεσμα, η μη αποτροπή του τιμωρείται όπως η πρόκλησή του με ενέργεια, αν ο υπαίτιος της παράλειψης είχε ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να παρεμποδίσει την επέλευση του αποτελέσματος. Από την τελευταία αυτή διάταξη προκύπτει ότι αναγκαία προϋπόθεση της εφαρμογής της είναι η ύπαρξη ιδιαίτερης (δηλαδή ειδικής και όχι γενικής) υποχρέωσης του υπαιτίου προς ενέργεια, που τείνει στην παρεμπόδιση του αποτελέσματος, για την επέλευση του οποίου ο νόμος απειλεί ορισμένη ποινή. Η υποχρέωση αυτή μπορεί να πηγάζει από ρητή διάταξη νόμου ή από σύμπλεγμα νομικών καθηκόντων, που συνδέονται με ορισμένη έννομη σχέση του υπόχρεου ή από εκούσια ανάληψη της υποχρέωσης παροχής προστασίας (από σύμβαση ή και σιωπηρώς) ή από προηγούμενη πράξη του υπαιτίου, που δημιούργησε άμεσα τον κίνδυνο επέλευσης του εγκληματικού αποτελέσματος. Περαιτέρω, στη διάταξη του άρθρου 39 παρ. 1 περ. ε' και παρ. 3 περ. στ' της Υ.Α. 11/1984 (Β-931) "περί κανονισμού μεταλλευτικών και λατομικών εργασιών", που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 26 του Ν. 1428/1984 "εκμετάλλευση λατομείων, αδρανών υλικών και άλλες διατάξεις", με το οποίο αντικαταστάθηκε το άρθρο 162 του Ν.Δ/τος 210/1973 "περί Μεταλλευτικού Κώδικα", ορίζονται, αντίστοιχα, τα εξής: ε) Όταν ο δρόμος περνάει πάνω από απόκρημνες περιοχές ή πρανή με επικίνδυνες κλίσεις ή βάθη, τα πλησιέστερα όρια του δρόμου πρέπει να απέχουν από το φρύδι του πρανού, το λιγότερο 2 μ. για την περίπτωση συμπαγούς σταθερού πετρώματος και 4 μ. για όλες τις άλλες περιπτώσεις, στ) στις θέσεις εκκένωσης των οχημάτων σε εγκαταστάσεις σιλό ή χοανών τροφοδοσίας εγκαταστάσεων ή στην περίπτωση αποθέσεων σε πρανή και εφόσον δεν υπάρχει εξουσιοδοτημένο άτομο για την καθοδήγηση του οδηγού, πρέπει να υπάρχει ειδική βαθμίδα με ύψος το λιγότερο 40 ΣΜ. Η βαθμίδα αυτή πρέπει να καθαρίζεται τακτικά.

Στις θέσεις εκκένωσης σε πλατείες απόθεσης, πρέπει να έχει διασφαλιστεί η σταθερότητα του δαπέδου.

Εξάλλου, η καταδικαστική απόφαση έχει την απαιτούμενη από τα άρθρα 93 παρ. 3 του Συντάγματος και 139 του ΚΠοινΔ ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία, η έλλειψη της οποίας ιδρύει λόγο αναιρέσεως της από το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Δ' ΚΠοινΔ, όταν αναφέρονται σ' αυτή, με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις, τα πραγματικά περιστατικά που προέκυψαν από την αποδεικτική διαδικασία, στα οποία στηρίχθηκε η κρίση του δικαστηρίου για τη συνδρομή των αντικειμενικών και υποκειμενικών στοιχείων του εγκλήματος, οι αποδείξεις που τα θεμελιώνουν και οι νομικές σκέψεις υπαγωγής των περιστατικών αυτών στην εφαρμοσθείσα ουσιαστική ποινική διάταξη. Στα εγκλήματα που τελούνται με παράλειψη (άρθρ. 15 ΠΚ), πρέπει στην αιτιολογία, για την πληρότητα αυτής, να αναφέρεται η συνδρομή της ανωτέρω ιδιαίτερης νομικής υποχρέωσης και να προσδιορίζεται ο επιτακτικός κανόνας δικαίου ή η ειδική σχέση, απ' όπου η εν λόγω ιδιαίτερη νομική υποχρέωση πηγάζει. Για την ύπαρξη τέτοιας αιτιολογίας είναι παραδεκτή η αλληλοσυμπλήρωση του αιτιολογικού με το διατακτικό της αποφάσεως, τα οποία αποτελούν ενιαίο σύνολο, δεν υπάρχει δε έλλειψη αιτιολογίας και στην περίπτωση που αυτή εξαντλείται σε επανάληψη του διατακτικού της αποφάσεως, το οποίο, όμως, εκτός από τα τυπικά στοιχεία του κατηγορητηρίου, περιέχει και πραγματικά περιστατικά τόσο αναλυτικά και με τόση πληρότητα, ώστε να καθίσταται περιττή η διαφοροποίηση της διατυπώσεως του σκεπτικού της. Ειδικώς, ως προς τα αποδεικτικά μέσα, που ελήφθησαν υπόψη από το δικαστήριο για την καταδικαστική του κρίση, για την πληρότητα της αιτιολογίας αρκεί ο κατ' είδος προσδιορισμός τους, χωρίς να απαιτείται και αναλυτική παράθεσή τους και μνεία του τι προκύπτει από το καθένα χωριστά, πρέπει όμως να προκύπτει, ότι το δικαστήριο τα έλαβε υπόψη και τα συνεκτίμησε όλα και όχι μόνο μερικά από αυτά. Ακόμη, δεν είναι απαραίτητη η αξιολογική συσχέτιση και σύγκριση των διαφόρων αποδεικτικών μέσων και των μαρτυρικών καταθέσεων μεταξύ τους ή να προσδιορίζεται ποιο βάρυνε περισσότερο για το σχηματισμό της δικανικής κρίσεως. Όταν δε εξαίρονται ορισμένα από τα αποδεικτικά μέσα, δεν σημαίνει ότι δεν ελήφθησαν υπόψη τα άλλα, ούτε ανακύπτει ανάγκη αιτιολογήσεως γιατί δεν εξαίρονται τα άλλα. Δεν αποτελεί, όμως, λόγο αναιρέσεως η εσφαλμένη εκτίμηση των αποδείξεων και ειδικότερα η εσφαλμένη εκτίμηση των μαρτυρικών καταθέσεων, η παράλειψη αξιολογήσεως και αναφοράς κάθε αποδεικτικού μέσου χωριστά και η παράλειψη συσχέτισεως των αποδεικτικών μέσων, καθόσον στις περιπτώσεις αυτές,

με την επίφαση της ελλείψεως αιτιολογίας, πλήττεται η αναιρετικώς ανέλεγκτη κρίση του δικαστηρίου της ουσίας. Περαιτέρω, κατά το άρθρο 510 παρ. 1 στοιχ. Ε' του ΚΠοινΔ, λόγο αναιρέσεως της αποφάσεως αποτελεί και η εσφαλμένη ερμηνεία ή εφαρμογή ουσιαστικής ποινικής διατάξεως. Εσφαλμένη ερμηνεία τέτοιας διατάξεως υπάρχει όταν το δικαστήριο αποδίδει σ' αυτήν διαφορετική έννοια από εκείνη που πραγματικά έχει, εσφαλμένη δε εφαρμογή συντρέχει όταν το δικαστήριο δεν υπήγαγε σωστά τα πραγματικά περιστατικά, που δέχθηκε ότι προέκυψαν από την αποδεικτική διαδικασία, στη διάταξη που εφάρμοσε. Περίπτωση εσφαλμένης εφαρμογής ουσιαστικής ποινικής διατάξεως υπάρχει και όταν η διάταξη αυτή παραβιάζεται εκ πλαγίου, πράγμα που συμβαίνει όταν στο πόρισμα της αποφάσεως που περιλαμβάνεται στο συνδυασμό του διατακτικού με το σκεπτικό αυτής και ανάγεται στα στοιχεία και στην ταυτότητα του οικείου εγκλήματος, έχουν εμφιλοχωρήσει ασάφειες, αντιφάσεις ή λογικά κενά, με αποτέλεσμα να καθίσταται ανέφικτος ο έλεγχος της ορθής ή μη εφαρμογής του νόμου, οπότε η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση (Ολ. ΑΠ 3/2008).

Στην προκειμένη περίπτωση, όπως προκύπτει από την προσβαλλόμενη υπ' αριθ. 2283/2009 απόφασή του, το Τριμελές Εφετείο Θεσσαλονίκης, που δίκασε σε δεύτερο βαθμό, κήρυξε ενόχους τους αναιρεσιόντες ανθρωποκτονίας από αμέλεια, που τελέσθηκε με παράλειψη, και τους καταδίκασε σε ποινή φυλακίσεως 12 μηνών, ανασταλείσα, τον καθένα. Στο σκεπτικό της προσβαλλόμενης αποφάσεως, το δικάσαν Εφετείο, μετά από εκτίμηση και αξιολόγηση όλων των μνημονευομένων, κατά το είδος τους, αποδεικτικών μέσων, δέχθηκε, μετά την παράθεση νομικής σκέψεως, ανελέγκτως, κατά λέξη, τα εξής: "...προέκυψαν τα ακόλουθα πραγματικά περιστατικά: Η εταιρία, με την επωνυμία "ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ Α.Ε.", ανέθεσε το έργο της κατασκευής των καθέτων αξόνων - οδικών κόμβων της Εγνατίας Οδού, στην εξωτερική περιφερειακή οδό της Θεσσαλονίκης, που αποτελούσε τμήμα του έργου "ΕΓΝΑΤΙΑ ΟΔΟΣ - ΤΜΗΜΑ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ από ΚΙ έως Κ4 (8.1/2/3)" στην Κοινοπραξία "Κ..... Ε. - ΑΛΤΕ ΑΤΕ - ΓΕΤΕΜ ΑΕ - ΕΛΤΕΡ ΑΤΕ". Στη συνέχεια, στις 6.9.2002, η πρώτη εκ των ανωτέρω εταιριών της ως άνω ανάδοχης Κοινοπραξίας απορροφήθηκε (κατόπιν συγχωνεύσεως δια απορροφήσεως) από την εδρεύουσα στο ... ανώνυμη εταιρία, με την επωνυμία "ΠΑΝΤΕΧΝΙΚΗ Α.Ε.", της οποίας Πρόεδρος ήταν, κατά τον αναφερόμενο στο διατακτικό τόπο και χρόνο, ο πρώτος κατηγορούμενος, Η εν λόγω εταιρία για τις ανάγκες κατασκευής του έργου, που είχε αναλάβει, είχε εγκαταστήσει και

λειτουργούσε, στο χώρο της εταιρίας "TITAN A.E.", στη Νέα Ευκαρπία Θεσσαλονίκης, μονάδα θραύσης αδρανών υλικών - σπαστήρα (σπαστηροτριβείο) και συγκρότημα παραγωγής ασφαλτοσκυροδέματος. Με το υπ' αριθμ. ...συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο της Συμβολαιογράφου Αθηνών, ..., ο νόμιμος εκπρόσωπος της ως άνω απορροφηθείσης εταιρίας, ..., όρισε εργοταξίαρχη του εν λόγω έργου τον δεύτερο κατηγορούμενο, Χ, στον οποίο μεταβιβάστηκαν οι αρμοδιότητες διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρίας, σχετικά με το εν λόγω έργο. Ο τελευταίος με προφορική συμφωνία όρισε τον τρίτο κατηγορούμενο, ..., ως υπεύθυνο εργοδηγό για την παρακολούθηση των εργασιών του συγκεκριμένου έργου και για την τήρηση των κανόνων ασφαλείας. Στις 28.5.2003, ο εργαζόμενος στην εν λόγω εταιρία, με σύμβαση εξαρτημένης εργασίας, ..., με ειδικότητα του οδηγού - χειριστού φορτηγού, τύπου DAMPER CAT 769 C, που είναι βαρύ όχημα - μηχανήμα μεταφοράς και εναπόθεσης πέτρινων όγκων και άλλων γαιωδών υλικών, οδηγώντας το με αριθμό κυκλοφορίας ... ως άνω μηχανήμα, φόρτωσε αδρανή υλικά από το σημείο εξόρυξής τους, εντός του εργοταξίου, με σκοπό να τα μεταφέρει στην ευρισκόμενη σε απόσταση 20 περίπου μέτρων από το μηχανήμα του σπαστήρα των αδρανών υλικών (που εκείνη την ώρα δεν λειτουργούσε) υπαίθρια αποθήκη υλικών του εργοταξίου και να τα εναποθέσει σ' αυτήν. Η εναπόθεση έπρεπε να γίνει στην υπαίθρια αποθήκη, μέσω της ράμπας εκφόρτωσης, που βρισκόταν στο ίδιο υψομετρικό επίπεδο με τη χοάνη του σπαστήρα και σε απόσταση τουλάχιστον 4 μέτρων από το χείλος αυτής και στη συνέχεια με τη χρήση φορτωτή να ωθηθούν τα υλικά στο πρανές με μεγάλη κλίση (10 -12 μέτρων), που υπήρχε παραπλεύρως της χοάνης. Τούτο δε, έπρεπε να γίνει, προκειμένου να εξασφαλιστεί πλήρως η ασφάλεια του οδηγού του μηχανήματος, ο οποίος έπρεπε να κινηθεί υποχρεωτικά με την όπισθεν προς το χείλος της ράμπας, έχοντας περιορισμένη ορατότητα, δεδομένου ότι αυτό δεν είχε επισημανθεί κατάλληλα και δεν υπήρχε εντεταλμένος υπάλληλος για να τον καθοδηγεί, κατά την οπισθοπορεία του οχήματος που οδηγούσε. Αντί όμως, να εναποθέσει τα υλικά που μετέφερε στην υπαίθρια αποθήκη και σε απόσταση από το χείλος (φρύδι) της ράμπας κινήθηκε με την όπισθεν πλησίον του χείλους αυτής, με σκοπό να εναποθέσει τα υλικά απευθείας στο πρανές. Κατά τη στιγμή, όμως, που το όχημα πλησίασε στο χείλος, υποχώρησε το έδαφος και ανατράπηκε στο πρανές, με κατάληξη στη βάση αυτού. Αποτέλεσμα δε της πτώσης του ήταν να τραυματιστεί θανάσιμα ο ανωτέρω οδηγός του, υποστάς βαρεία κρανιοεγκεφαλική κάκωση και συγκεκριμένα μετατραυματική υπαραχνοειδή αιμορραγία, υποσκληρίδιο αιμάτωμα

δεξιά μετωποβρεγματικά με εικόνα εγκοελασμού και έντονο οίδημα δεξιού ημισφαιρίου, κάταγμα λιθοειδούς αριστερά και ινιακού οστού συστοίχως, θλαστικό τραύμα τριχωτού κεφαλής, κατάγματα πλευρών αριστερά και αιματουρία, εκδορές δεξιού μηρού και γόνατος και εκδορές αριστερού άκρου ποδός, εκ των οποίων τραυμάτων, ως μόνης ενεργού αιτίας, επήλθε ο θάνατος του, στις 2.6.2003. Με βάση τα ως άνω αποδειχθέντα πραγματικά περιστατικά και σύμφωνα με όσα αναφέρθηκαν στην ως άνω νομική σκέψη, το Δικαστήριο κρίνει ότι το εν λόγω ατύχημα και ο εντεύθεν θανάσιμος τραυματισμός του ανωτέρω οδηγού, ανεξάρτητα από την δική του αμελή συμπεριφορά, οφείλεται και σε συντρέχουσα μη συνειδητή αμέλεια του δευτέρου και τρίτου των κατηγορουμένων (αναιρεσειόντων), δεδομένου ότι αυτοί, στην συγκεκριμένη περίπτωση, δεν πρόβλεψαν το αξιόποιο αποτέλεσμα που προκλήθηκε από τις συγκεκριμένες παραλείψεις τους, οι οποίες τελούν σε αιτιώδη συνάφεια με το επελθόν αποτέλεσμα. Συγκεκριμένα, οι εν λόγω κατηγορούμενοι, έχοντας υποχρέωση, πηγάζουσα του μεν δευτέρου, από τις διατάξεις της αναφερόμενης στην ως άνω μείζονα σκέψη Υ.Α, καθώς και από το προαναφερόμενο συμβολαιογραφικό έγγραφο (πληρεξούσιο), με το οποίο ορίστηκε ως εργοταξίαρχης και υπεύθυνος μηχανικός, αλλά και ως εκπρόσωπος της εργολάβου του έργου και ανατέθηκαν σ' αυτόν όλες οι αρμοδιότητες της εν λόγω εταιρίας στα θέματα, που αφορούσαν στην εκτέλεση του συγκεκριμένου έργου, του δε τρίτου, από την προαναφερόμενη προφορική συμφωνία που συνήφθη μεταξύ αυτού και του δευτέρου κατηγορουμένου (εργοταξίαρχη του έργου), με την οποία αυτός ορίστηκε, ως εργοδηγός, υπεύθυνος για την παρακολούθηση των εργασιών του συγκεκριμένου έργου και την τήρηση των κανόνων ασφαλείας, παρέλειψαν να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα για την ασφάλεια του ως άνω θανόντος στην επικίνδυνη ζώνη, όπου αυτός εργαζόταν και ειδικότερα, δεν προέβησαν στην επισήμανση του συγκεκριμένου χώρου, ώστε αυτός να είναι ευκρινώς ορατός και αναγνωρίσιμος, ούτε φρόντισαν να δώσουν εντολή να μην εναποτεθούν τα υλικά απευθείας στο πρανές, αφού η χοάνη του σπαστήρα δεν λειτουργούσε την ημέρα του ατυχήματος, αλλά στην υπαίθρια αποθήκη και σε απόσταση ασφαλείας από το χείλος της ράμπας εκφόρτωσης, ούτε τοποθέτησαν άτομο επιφορτισμένο με την καθοδήγηση των οδηγών, κατά την οπισθοπορεία των οχημάτων που οδηγούσαν, ούτε, επί πλέον, μερίμνησαν για την κατασκευή σταθερού δαπέδου στο χείλος της ράμπας εκφόρτωσης, ώστε να γίνεται με ασφάλεια η εναπόθεση των υλικών στο πρανές. Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, πρέπει οι εν λόγω κατηγορούμενοι να κηρυχθούν ένοχοι της αποδιδόμενης σ' αυτούς

αξιόποινης πράξεως της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, όπως ειδικότερα ορίζεται στο διατακτικό. ...".

Με αυτά που δέχθηκε, το Τριμελές Εφετείο Θεσσαλονίκης διέλαβε στην προσβαλλόμενη απόφαση την απαιτούμενη, κατά τις ανωτέρω διατάξεις του Συντάγματος και του ΚΠοινΔ, ειδική και εμπειριστατωμένη αιτιολογία για την κρίση του ότι οι αναιρεσεύοντες τέλεσαν την πράξη, για την οποία καταδικάσθηκαν. Συγκεκριμένα, εκτίθενται στην απόφαση, με σαφήνεια, πληρότητα και χωρίς αντιφάσεις ή λογικά κενά, τα πραγματικά περιστατικά που αποδείχθηκαν από την αποδεικτική διαδικασία, τα οποία συγκροτούν την αντικειμενική και υποκειμενική υπόσταση του εγκλήματος της ανθρωποκτονίας από αμέλεια, για το οποίο πρόκειται, η ιδιαίτερη νομική υποχρέωση των αναιρεσειόντων - κατηγορουμένων να παρεμποδίσουν την επέλευση του εγκληματικού αποτελέσματος και ο επιτακτικός κανόνας δικαίου, από τον οποίο πηγάζει αυτή, τα αποδεικτικά μέσα, από τα οποία αποδείχθηκαν τα περιστατικά αυτά, καθώς και οι σκέψεις υπαγωγής τους στις ανωτέρω ουσιαστικές ποινικές διατάξεις που εφαρμόσθηκαν, οι οποίες δεν παραβιάσθηκαν ούτε ευθέως ούτε εκ πλαγίου. Ειδικότερα, παρατίθενται στην απόφαση οι συνθήκες κάτω από τις οποίες επήλθε ο θάνατος του εργαζομένου στην ως άνω εταιρία ..., οι οφειλόμενες σε αμέλεια παραλείψεις των αναιρεσειόντων - κατηγορουμένων, το είδος της αμελείας (μη συνειδητή), η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ των παραλείψεων αυτών και του αποτελέσματος, η οποία, όπως με επαρκή αιτιολογία γίνεται δεκτό, δεν αναιρέθηκε από την αμελή συμπεριφορά του θανόντος (συνυπαιτιότητά του), ότι αυτοί είχαν ιδιαίτερη νομική υποχρέωση να αποτρέψουν το εγκληματικό αποτέλεσμα του θανάσιμου τραυματισμού του ανωτέρω, καθώς και ο επιτακτικός νομικός κανόνας, από τον οποίο πηγάζει η υποχρέωσή τους αυτή (η διάταξη του άρθρου 39 παρ. 1 περ. ε' και παρ. 3 περ. στ' της Υ. Α. 11/1984 (Β-931) "περί κανονισμού μεταλλευτικών και λατομικών εργασιών", που εκδόθηκε κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 26 του Ν. 1428/1984 σε συνδυασμό με το υπ' αριθ. ... συμβολαιογραφικό πληρεξούσιο της συμβολαιογράφου Αθηνών Στυλιανής Σαντοριναίου). Επομένως, οι σχετικοί, από το άρθρο 510§1 περ. Δ και Ε ΚΠοινΔ, λόγοι των αναιρέσεων, με τους οποίους πλήττεται η προσβαλλόμενη απόφαση για έλλειψη ειδικής και εμπειριστατωμένης αιτιολογίας και νόμιμης βάσης, είναι αβάσιμοι και απορριπτέοι. Ειδικότερα: Η αιτίαση, με την επίκληση και των διατάξεων του άρθρου 6§3 εδ. α και β της ΕΣΔΑ, ότι απαραδέκτως διευρύνθηκε η κατηγορία και δη ότι στο κλητήριο θέσπισμα που κοινοποιήθηκε στους αναιρεσεύοντες -

κατηγορουμένους αναφερόταν ότι η παράλειψη λήψης των μέτρων ασφαλείας από μέρους αυτών συνίστατο στην παράβαση των διατάξεων των π. δ/των 17/1996 και 305/1996, ενώ, με την απόφαση, αποδόθηκε η νομική υποχρέωσή τους στην παράβαση διατάξεως άλλου νομοθετήματος (του άρθρου 39 παρ. 1 περ. ε' και παρ. 3 περ. στ' της Υ. Α. 11/1984), είναι αβάσιμη. Διότι, όπως προκύπτει από την επιτρεπτή, για την έρευνα της βασιμότητας των λόγων αναιρέσεως, επισκόπηση των εγγράφων της δικογραφίας, για την παράβαση των ως άνω π. δ/των καταδικάσθηκε, με την υπ' αριθ. 2282/2007 απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης μόνο ο αρχικός κατηγορούμενος ... (όχι και οι αναιρεσιόντες), μετά δε την αναίρεση της αποφάσεως αυτής με την υπ' αριθ. 1850/2008 απόφαση του Αρείου Πάγου, με την προσβαλλόμενη απόφαση κηρύχθηκε ο ανωτέρω αθώος για την ανθρωποκτονία από αμέλεια και έπαυσε υφ' όρον η κατ' αυτού ποινική δίωξη για τις λοιπές πράξεις κατ' άρθρο 31§1 του ν. 3346/2005. Ορθά δε κρίθηκε, πλέον, κατ' επιταγήν της ειρημένης αποφάσεως του ΑΠ, με την οποία αναιρέθηκε η ως άνω υπ' αριθ. 2282/2007 απόφαση ακριβώς γιατί δεν προσδιόριζε από πού απέρρεε η ύπαρξη νομικής υποχρεώσεως των και τώρα αναιρεσιόντων για τη λήψη των μέτρων, τα οποία δεν έλαβαν και από τη σχετική παράλειψη επήλθε το εγκληματικό αποτέλεσμα, ότι η ιδιαίτερη αυτή υποχρέωση απέρρεε από την προαναφερόμενη υπουργική απόφαση, η οποία δεν απαιτείτο να αναφέρεται και στο κλητήριο θέσπισμα, δεδομένου, μάλιστα, ότι τα πραγματικά περιστατικά και οι συνθήκες επελεύσεως του αποτελέσματος (θανάσιμου τραυματισμού του παραπάνω) δεν διαφοροποιήθηκαν. Τέλος, η αιτίαση ότι η κρίση του Τριμελούς Εφετείου ότι οι αποδιδόμενες στους αναιρεσιόντες - κατηγορουμένους παραλείψεις βρίσκονται σε αιτιώδη συνάφεια με το δυσμενές αποτέλεσμα είναι λανθασμένη, αφού η βούληση του θύματος να υπερκεράσει τις οδηγίες τους και να ενεργήσει αυτόβουλα δημιούργησε ευθύνη αποκλειστικά δική του, είναι απαράδεκτη, γιατί πλήττει την αναιρετικά ανέλεγκτη περί τα πράγματα κρίση του Δικαστηρίου της ουσίας.

Κατά την παρ. 4 του άρθρου 79 ΠΚ, "στην απόφαση αναφέρονται ρητά οι λόγοι που δικαιολογούν την κρίση του δικαστηρίου για την ποινή που επέβαλε". Η διάταξη αυτή αναφέρεται στην παρ. 1 του ίδιου άρθρου που ορίζει ότι "κατά την επιμέτρηση της ποινής στα όρια που διαγράφει ο νόμος, το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη: α) τη βαρύτητα του εγκλήματος που έχει τελεστεί και β) την προσωπικότητα του εγκληματία". Από τις διατάξεις αυτές σε συνδυασμό με όσα ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3 του ίδιου άρθρου, αναφορικά με τα κριτήρια που λαμβάνει

υπόψη του το δικαστήριο για την εκτίμηση της βαρύτητας του εγκλήματος και της προσωπικότητας του δράστη, προκύπτει ότι η επιμέτρηση της ποινής, σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση, ανήκει στην κυριαρχική κρίση του δικαστηρίου της ουσίας, το οποίο λαμβάνει υπόψη του τη βαρύτητα του εγκλήματος και την προσωπικότητα του κατηγορουμένου, όπως αυτά προκύπτουν από τα πραγματικά περιστατικά που έγιναν δεκτά για την ενοχή του, χωρίς να έχει υποχρέωση να διαλάβει στην περί ποινής απόφασή του για τα στοιχεία αυτά ειδικότερη αιτιολογία. Στην προκείμενη περίπτωση, από την προσβαλλόμενη απόφαση προκύπτει ότι το Δικαστήριο της ουσίας, κατά την επιμέτρηση της ποινής που επέβαλε στους αναιρεσείοντες, έλαβε υπόψη τη βαρύτητα του εγκλήματος που διέπραξαν και την προσωπικότητά τους, για την εκτίμηση δε των στοιχείων τούτων χρησιμοποίησε και τα κριτήρια των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 79 ΠΚ, που ειδικώς μνημονεύει στην απόφαση. Επιπλέον αιτιολογία και αναφορά περιστατικών και, συγκεκριμένα, επί ανθρωποκτονίας από αμέλεια, ότι συνέτρεχε και συνυπαιτιότητα του θανόντος, δεν χρειαζόταν. Παρά ταύτα, όπως προκύπτει από το επί της ενοχής σκεπτικό της αποφάσεως, το Δικαστήριο συνεκτίμησε και τη συνυπαιτιότητα του θανόντος στο θανάσιμο τραυματισμό του, πράγμα που λήφθηκε υπόψη και στην επιμέτρηση της ποινής, όπως συνάγεται από την παραδοχή ότι, για την εκτίμηση της βαρύτητας του εγκλήματος, απέβλεψε, μεταξύ άλλων, και "στο βαθμό αμελείας των υπαιτίων". Συνεπώς, ο τρίτος (τελευταίος) λόγος των αιτήσεων, με τον οποίο υποστηρίζεται ότι συντρέχει έλλειψη ειδικής αιτιολογίας στην απόφαση επιμετρήσεως της ποινής, διότι δεν λήφθηκε υπόψη και η αμελής συμπεριφορά του θανόντος, είναι αβάσιμος και απορριπτέος. Κατ' ακολουθίαν των ανωτέρω, πρέπει να απορριφθούν στο σύνολό τους οι κρινόμενες αιτήσεις και να καταδικασθούν οι αναιρεσείοντες στα δικαστικά έξοδα (άρθρο 583 παρ. 1 ΚΠοινΔ) και στη δικαστική δαπάνη των παραστάτων πολιτικώς εναγόντων (άρθρα 176, 183 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

ΑΠΟΡΡΙΠΤΕΙ τις από 20.11.2009 και με αριθ. πρωτ. 9080 και 9079/2009 αιτήσεις των Χ1 και Χ2, για αναίρεση της υπ` αριθ. 2283/2009 αποφάσεως του Τριμελούς Εφετείου Θεσσαλονίκης. Και

ΚΑΤΑΔΙΚΑΖΕΙ τους αναιρεσεύοντες στα δικαστικά έξοδα, που ανέρχονται σε διακόσια είκοσι (220) ευρώ για τον καθένα και στη δικαστική δαπάνη των παραστάτων πολιτικώς εναγόντων Ψ1 και Ψ2 από πεντακόσια (500) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 21 Απριλίου 2010.

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 19 Μαΐου 2010.

Η ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ